

SISSETULEKUD HAKKAVAD MÕJUTAMA MAKSUVABA TULU SUURUST

Maksu-ja Tolliamet

2018 aastal muutuvad oluliselt maksuvaba tulu arvestamise põhimõtted. Seni kehtis kõigile füüsilistele isikutele aastas üks kindel maksuvaba tulu määr (2017.a oli see 2160 eurot, ehk 180 eurot kuus), lisaks täiendav maksuvaba tulu pensionidele ja tööõnnetushüvitistele. 2018.aastast hakkab üldine maksuvaba tulu määr olema 6000 eurot aastas ehk 500 eurot kuus, täiendavat maksuvaba tulu pensionitele ja tööõnnetushüvitistele enam ei ole.

Tulude suurus ja maksuvaba tulu 2018.aastal

2018.aastast hakkab maksuvaba tulu summa sõltuma isiku aastatulu suuruselt ning võib olla väga erinev.

Inimestele, kelle tulu on alla 14 400 euro aastas (alla 1200 euro kuus), on ette nähtud maksimaalne maksuvaba tulu 6000 eurot aastas (500 eurot kuus).

Kõigile inimestele, kelle tulud jäävad vahemikku 14 400 -25 200 eurot aastas (1200-2100 eurot kuus), leitakse personaalne maksuvaba tulu valemi alusel. Aastase maksuvaba tulu valem: $6000 - 6000 / 10800 \times (\text{aastatulu summa} - 14400)$.

Nii näiteks arvutatakse aastatuluga 15 600 eurot maksuvaba tulu 5333 eurot järgmiselt:

1. $15\ 600 - 14\ 400 = 1200$
2. $6000 \div 10\ 800 = 0,55556$
3. $0,55556 \times 1200 = 666,67$
4. $6000 - 666,67 = 5333,33$ eurot

Inimestele, kelle tulu on üle 25 200 euro aastas (üle 2100 euro kuus), ei ole maksuvaba tulu ette nähtud.

Aastatulu

Maksuvaba tulu summa arvutamisel võetakse aluseks **kõik** aasta jooksul saadud **tulumaksuga maksustatavad tulud**. Aastatuluna arvestatakse palk, preemia, puhkusetasu (sh täiendavad lisapuhkused), juhatuse liikme tasu, võlaõiguslike lepingute alusel saadud tasud, vanemahüvitis, haigushüvitis, pension (vanaduspension, tövõimetuspension, eripensionid, toitjakaotuspension), maksustatav toetus (nt PRIA poolt makstav pindalatoetus), ettevõtlustulu, välismaalt saadud tulu, kasu vara võõrandamisest (metsamaterjali ja kasvava metsa raieõiguse müük, kinnisasjade müük, väärtpaberite müük), rendi- ja üüritulu, intress, maksustatav stipendium, jne., samuti dividendid ja muud osakapitali väljamaksed, millelt maksab tulumaksu ära äriühing.

Aastatuluna **ei võeta** arvesse **maksuvabasid tulusid** nt eluaseme müük, omandireformi käigus tagastatud vara müük, kasutatud asjade müük (sh auto), maksuvaba stipendium, maksuvabad toetused (lastetoetus, toimetulekutoetus, puuetega inimeste toetus, tövõimetoetus), elatis, lähetuse päevaraha jms.

Uus maksuarvestuse süsteem eeldab, et iga inimene ise peaks senisest rohkem juba aasta kestel pöörama tähelepanu sellele, milliseks kujuneb tema aastane tulu ja kuidas see mõjutab tema poolt makstavat tulumaksu.

Et tulusid deklareerima asudes oleks vähem üllatusi, peaksid inimesed juba 2017.a lõpus mõtlema läbi oma järgmise aasta igakuised tulud ning võimalikud muud tulud (metsa müük, väärtpaberid, dividendid, PRIA toetus, üüritulud jmt) ning tegema eeldatava aastatulu põhjal otsuse igakuise maksuvaba tulu kohta.

Maksuvaba tulu avaldus

Aasta kestel rakendatakse maksuvaba tulu kuupõhiselt tulumaksu kinnipidaja (väljamakse tegija) poolt. Maksuvaba tulu summa arvutatakse vastavalt brutotöötasu (arvestatud töötasu, millelt peetakse kinni tulumaks, töötuskindlustus- ja kogumispensioni makse) või muu väljamakse brutosumma suurusele.

Väljamakse tegijal on õigus rakendada maksuvaba tulu ainult siis, kui inimene on esitanud vastava avalduse. Maksuvaba tulu saab rakendada **ainult üks** tulumaksu kinnipidaja, taoline põhimõte kehtib ka praegu. Inimestel, kes töötavad mitmes töökohas või kes töötavad ja saavad pensioni, tuleb teha valik, kellele maksuvaba tulu avaldus esitada.

Soovitav on esitada üks avaldus terveks aastaks. Vajadusel saab aasta jooksul avalduse tagasi võtta või muuta avaldusel olevat maksuvaba tulu summat. Maksuvaba tulu summat võib muuta üks kord kuus, kuid igakuiselt avalduste esitamine ei ole mõttekas.

❖ **Kui aastatulu on kuni 14 400 eurot (kuus kuni 1200 eurot) või aastatulu on suurem, aga ainult üks väljamaksete tegija ja muid tulusid ei ole ette näha võib esitada avalduse kuhu on märgitud „arvestada maksuvaba tulu“.**

Sellise avalduse korral arvestab väljamakse tegija maksuvaba tulu seadusejärgses määras. Maksimaalne maksuvaba tulu kuus 500 eurot ning seda saab arvesse võtta kuni 1200 eurose tulu puhul. Nendele, kelle tulu on üle 2100 euro kuus, ei ole maksuvaba tulu üldse ette nähtud. Kui sissetulekud on kuus 1200 – 2100 eurot, siis arvutatakse maksuvaba tulu valemi järgi : $500 - 500 \div 900 \times (\text{väljamakse} - 1200)$. Mida suurem on tulu, seda väiksemat maksuvaba tulu saab rakendada nt 1300 eurose töötasu puhul on maksuvaba 444,44 eurot kuus, 1500 eurose töötasu puhul 333,33 eurot jne.

Seni esitatud avaldused maksuvaba tulu rakendamiseks jäävad kehtima ning väljamaksete tegijad (tööandjad, Sotsiaalkindlustusamet), kellele need avaldused on esitatud, arvestavad tulumaksu kinnipidamisel seadusejärgse maksimaalse maksuvaba tuluga. Silmas tuleb pidada aga seda, et tulumaksu kinnipidaja saab arvestada üksnes tema enda poolt tehtavate väljamaksetega, inimese teisi sissetulekuid ta ei tea ja nii võib tekkida olukord, kus järgmisel aastal tuleb inimesel tulumaksu juurde maksta.

❖ **Kui sissetulekuid on erinevatest allikatest ning tulu jääb vahemikku 14 400 kuni 25 200 eurot aastas (1200 kuni 2100 eurot kuus), siis peaks esitama avalduse, kus on näidatud konkreetne maksuvaba tulu summa.**

Näiteks saab brutotöötasu 800 eurot kuus ning pensioni 500 eurot kuus, tulud kuus on 1300 eurot. Olenemata sellest, kummale väljamakse tegijale ta on varasemalt maksuvaba tulu avalduse esitanud, peaks ta tegema uue avalduse, milles näidata maksuvaba tulu summaks maksimaalselt 444 eurot. Kui juba esitatud avaldust mitte muuta, siis saab väljamakse tegija rakendada 500 eurost maksuvaba tulu. Töötaja aastatulu kokku on aga suurem kui 14 400 eurot, seega temale ettenähtud maksuvaba tulu ei ole mitte 6000 eurot vaid 5333,33 aastas. ja tuludeklaratsiooni alusel tuleks järgmisel aastal tulumaksu juurde maksta. Kui ta teab, et

saab aasta jooksul veel lisaks maksustatavaid tulusid (nt üüritulu või PRIA-st ühtse pindalatoetust), siis tuleks ka see tulu maksuvaba tulu rakendamise avalduses arvesse võtta.

Aasta lõpliku maksuvaba tulu kujunemist hakkavad mõjutama ka dividendid. Näiteks, töötasu- ja/või juhatuse liikme tasu aastas kokku 12 000 eurot, dividendid 5000 eurot. Aasta tuluga 17000 eurot on ettenähtud maksuvaba tulu 4555 eurot. Kui aasta jooksul arvestati maksuvaba 500 kuus, siis tuludeklaratsioonis tuleb töötasu pealt tulumaksu juurde maksta.

❖ **Kui kuusissetulekud lähenevad 2100 eurole või ületavad seda, peaks esitama avalduse, et maksuvaba tulu üldse ei rakendataks.**

Sellise avalduse esitamine tuleb kasuks ka neile, kelle aastatulu on keeruline prognoosida või kellel on plaanis teha vara võõrandamise tehinguid ning aastatulu võib tulla suurem kui 25 200 eurot.

Näiteks kui inimene, kes saab 2018.a brutotöötasu 800 eurot kuus, müüb vara (kinnistu või metsamaterjal) ja saab kasu summas 20 000, seega on tema aastatulu kokku 29 600 eurot ning maksuvaba tulu 0 eurot. Kui sellise tehingu toimumine on juba ette teada, siis on soovitatav esitada avaldus üldse mitte maksuvaba tulu rakendada. Kui tulu saamine ei olnud ette teada, siis võiks aasta kestel maksuvaba tulu arvestamise avalduse tagasi võtta, et hiljem tuludeklaratsiooni alusel makstav summa oleks väiksem.

Inimese lõplik maksuvaba tulu suurus selgub järgmisel aastal tuludeklaratsiooni esitamisel. Igakuine maksuarvestus ei anna enam kõigil juhtudel sama tulemust, mis aastapõhine maksuarvestus.

Kui maksuvaba tulu on rakendatud igakuiselt suuremas summas, kui tulud kokku võimaldavad, siis tuleb tuludeklaratsiooni alusel tulumaksu juurde maksta.

Kui tulumaksu kinnipidamisel ei ole maksuvaba tulu arvesse võetud või ei ole seda kogu aasta ulatuses ära kasutatud, siis saab inimene tuludeklaratsiooni alusel enamakstud tulumaksu tagasi.

Maksu- ja Tolliamet loob E-maksuametisse uue lahenduse „Minu sissetulekud“, et inimesed saaksid olla kursis oma maksuvaba tulu kasutamisega ja võimaliku täiendava maksukohustusega, mis tuludeklaratsiooni alusel tekib. Praegu on võimalik väljamakseid ja maksuvaba tulu kasutamist näha e-maksuameti/e-tolli rubriigist „Töötamine ja väljamaksed“, > „TSD koondandmed“> „Väljamaksete andmete vaatamine.

Teavet muudatustest ning muud maksualast infot leiab Maksu- ja Tolliameti kodulehelt <https://www.emta.ee/et/eraklient>